

## Olăritul pe Valea Râului Doamnei

Sorin Mazilescu

Olăritul a apărut încă din comuna primitivă. În paleolitic, oamenii nu cunoșteau acest meșteșug, dar începând cu neoliticul au reușit să-l perceapă.

La început oalele erau construite într-o formă primitivă și pe parcurs olarii au început să-și perfecționeze meșteșugul. Primele vase din lut aveau o formă mai rudimentară și erau făcute după un anumit tipic: se îngrădea din răchită un vas și se lîpea cu lut pe dinafară, apoi se îngrădea din nou un strat de răchită, astfel că lutul rămânea între cele două îngrădituri. Punând acest vas mai întâi la soare, apoi la foc, focul ardea răchita și rămânea doar lutul de forma unui vas. Abia în epoca metalelor, după ce s-a descoperit roata olarului, olăritul a început să se dezvolte. Oalele de acum se ardeau.

Se cunoaște acest lucru din descoperirile arheologice ce s-au făcut la noi în țară la Chilia, Vădastra, Sălcuța, Valea Lupului etc.

De reținut este faptul că acest meșteșug s-a păstrat pe teritoriul țării noastre până astăzi.

Dionisie Pop Marțian, într-o statistică a meșteșugarilor publicată în 1863, arată că în județul Muscel, în mediul rural, erau 86 de olari. Menționăm că acei 86 de olari nu erau toți cei care lucrau în județ în acea perioadă. Statistica respectivă îi înregistrase doar pe meșteșugarii care plăteau impozite statului și aveau permise de lucru.

Din această statistică mai aflăm că în orașul Pitești erau 18 olari, în Curtea de Argeș 36, iar în Câmpulung 21. Cauzele ce au determinat dezvoltarea olăritului în județul Muscel, în mediul rural (valea Râului Doamnei) au fost diverse:

- În primul rând, condițiile favorabile de dezvoltare a acestui meșteșug (zona de munte, în care tradiția unor îndeletniciri se putea menține în viață).
- Argila de bună calitate, necesară executării vaselor.
- Lemnul în cantități mari, pentru arsul în cuptoare.
- Densitatea mare a locuitorilor (agricultura și creșterea vitelor nu puteau satisface toate cerințele). Desfacerea produselor meșteșugărești era menită să asigure aprovizionarea cu alimente, în special grâu și porumb. Important de reținut este faptul că olarii lucrau intens în timpul verii și la începutul toamnei. De ce? Ei doreau să aibă marfa pregătită exact la timpul când în câmpie se coceau produsele.

Apariția olăritului pe aceste meleaguri este motivată în primul rând de existența solului argilos și lipsa pământului arabil care să asigure existența locuitorilor.

La început, oamenii confecționau din pământ urcioare, oale pentru păstrarea semințelor și fructelor iarna, a uleiului sau a țuicii. Trebuie să precizăm că locuitorii, în afară de olărit și dogărit s-au ocupat și de creșterea vitelor și cultura pomilor fructiferi. Ne îndreptățește să afirmăm acest lucru un urcioc donat Școlii din Petrești (Coșești-Argeș), prevăzut cu două cozi, folosit pentru păstrarea uleiului de nucă.

Dacă vasele de pământ au folosit în gospodărie, ele aveau mai târziu să aducă oamenilor existența. Șiruri nesfârșite de căruțe încărcate cu oale de tot felul porneau dinspre deal și munte, cutreierând câmpiile Munteniei și Olteniei, până departe, la Dunăre. Călătoria dura uneori trei și chiar patru săptămâni. Căruțele, cu marginile mult înălțate (îngrădite) erau acoperite cu un coviltir. O oală sau două, așezate vizibil în fața și la spatele căruței, vesteau laolaltă cu strigătul vânzătorului că în car sunt oale de vânzare. Călătoria era făcută la pas, ferind încărcătura de zguduieți.

Din satele cu olari numeroși (Petrești, Coșești, Leicești), plecau uneori adevărate caravane, care înaintau în grup până spre Pitești, de unde se răspândeau pe drumurile laterale. Oalele se schimbau mai ales în natură (foarte puține se vindeau pe bani). Oamenii dădeau „marfa” pe boabe, iar prisosul de boabe era vândut locuitorilor din satele învecinate. Situată într-o regiune cu un pământ neproductiv, comuna Coșești ne apare totuși ca un centru “cerealier”.

Marele consum de oale și străchini care se făcea în trecut nu era datorat numai spargerilor întâmplătoare, ci și anumitor obiceiuri. Astfel, la nunți sau la înmormântări, oamenii obișnuiau să spargă vase. De asemenea, un mare număr de vase erau distruse înaintea începerii postului, pentru ca nu cumva bucatele mâncate în timpul postului să fie puse din greșală într-un vas vechi și să se „spurce” cu mâncare de dulce. Oalele adunate în fundul curții erau sparte cu ciomagul, apoi erau înlocuite cu altele noi. Nu erau cruțate decât vasele destinate ornamentării interioarelor. Până și „prepeleacul” (pe care se puneau vasele la scurs, cu gura în jos), era distrus.

În unele zone, locul prepeleacului îl iau parii sau ulucile de la gard, ori blidarul (dulăpior cu rafturi agățat în perete în casă). Obiceiul înfrumusețării interioarelor cu ajutorul oalelor frumos împodobite este întâlnit în toată țara, dar se pare că cea mai mare dezvoltare o are în sudul Transilvaniei. Aici exista tradiția „punerii mesei” care constă din oferirea unui praznic de către o pereche de oameni căsătoriți cu ani în urmă.

Rostul praznicului era de a asigura soților și după moarte unirea din timpul vieții, pe care oaspeții o adevereau prin participarea lor. Fiecare oaspete aducea un vas de lut, cât mai frumos, în care mânca și pe care apoi îl lăsa gazdelor; acestea strângeau laolaltă toate vasele și le puneau în blidar sau pe polițe, fără a le mai folosi vreodată. Vasele nu puteau fi scoase din casă decât atunci când soții trebuiau să meargă și ei la o „punere de masă”. Proveniența variată a vaselor din blidar explică în bună parte și diversitatea lor. Scopul magic al vaselor primite la „punerea mesei” a făcut ca vasele să fie ținute cu grijă timp îndelungat și astfel găsim azi în interioarele țărănești piese vechi și valoroase.

Semnificația inițială a acestor vase s-a pierdut în multe locuri și nu a mai rămas din fenomen decât manifestarea aparentă a unei griji exclusive pentru frumusețe.

Un alt obicei încetățenit în comuna Coșești era până nu demult „pusul oalelor” în seara de „Lăsatul secului”. Fete și flăcăi se adunau într-o casă unde pe o masă erau puse diferite obiecte (piepteni, săpun, grâu, bani etc.), fiecare având o anumită semnificație. După ce erau amestecate și acoperite cu câte o oală, fetele și flăcăii pe rând ridicau oalele. Dacă ridica un băiat oala sub care se găsea grâu, se spunea că se va căsători cu o fată bogată ș.a.m.d.

Forma și soliditatea vaselor făcute în scop utilitar este determinată în mare parte de modul de întrebuințare. Oalele folosite de păstori, de pildă, sunt mai solide și au, ca

și tigăile, trei picioare, pentru a nu mai fi nevoie de pirostrie când ciobanii fac focul pe câmp. Pentru aducerea mâncării pe câmp se foloseau oalele cu baieră (toartă).

Olăritul reprezintă, astfel, în așezările nominalizate, o ocupație tradițională perpetuată din generație în generație, practică cu evident profesionalism, indiferent de sex, în spiritul respectării particularităților relevate prin structura morfologică și repertoriul ornamental al produselor ceramice.

Aspectul general al satelor de olari din Leicești, Coșești și Petrești se individualizează arhitectural prin frecvența cuptoarelor de ars oale, construite în incintele gospodăriilor meșteșugarilor, prin abundența vaselor de lut așezate, pentru a se usca la soare, pe pălimarele caselor acestora, și, uneori, spre toamnă, prin prezența căruțelor cu coviltir pregătite cu minuțiozitate spre a purta, către zări de mult știute, obiectele modelate de ei cu atâta sârg la roată și înflorate cu grijă, pentru ca sporul de frumusețe conferit de olari să nu le lipsească.

Industrializarea socialistă a smuls cu brutalitate, din sânul comunității olarilor de pe valea Râului Doamnei, meșteri renumiți atrași de miracolul efemer al unui câștig obținut printr-o muncă mai puțin dură, meșteșugari care moșteniseră tainele profesiei de la părinți și nu păreau, după integrarea lor în „câmpul muncii”, deloc interesați în inițierea și antrenarea copiilor lor într-o ocupație devenită tradițională în neam.

În acest context nefavorabil, care prevestea dispariția olăritului într-un orizont de timp limitat, organizarea de către autoritățile locale – sub impulsul instituțiilor de cultură județene – a unui atelier – școală pentru elevi a reprezentat un element important în acțiunea concertată de revitalizare a olăritului corelată cu preocuparea de a se respecta integral specificul său zonal.

Coordonarea activității „micilor olari” – proveniți din familii de profesioniști în arta modelării lutului, dar care abandonaseră, din rațiunile enunțate, o meserie tradițională - a fost încredințată unui olar renumit, Gh. Ene Gheorghe.

Acesta și-a transformat atelierul său într-o autentică școală, unde această profesie se învăța cu maximă conștiinciozitate.

Cursurile cu conținut predominant aplicativ se desfășurau de patru ori pe săptămână, cursanții fiind recrutați dintre elevii claselor V-VIII.

În catalogul „Cercului de ceramică populară din Coșești”, au fost înscriși, în anul școlar 1981-1982, următorii cursanți: Bărăscu Luminița, Ciolan Adrian, Ciolan Nicoleta, Cojocaru Elena-Adriana, Coman Ion, Costăș Elena, Diaconu Dumitru, Diaconu Ion, Dincă Dumitru, Dobre Maria, Enache Viorica, Ene Ion, Hernest Adrian, Hernest Adriana-Silvia, Matei Doina, Nae Cateluța, Nae Emil, Nae Sorin, Negoescu Gheorghe, Nică Eugen, Oprescu Gheorghe, Rizea Ion Romeo, Simion Maria, Stana Dănuț, Stana Gheorghe, Vasilescu Elena.

Eficiența acestui demers vizând revigorarea olăritului în satele componente ale comunei Coșești este confirmată prin nominalizarea absolvenților cursului, care vor produce, ulterior, în ateliere proprii, renumita ceramică specifică zonei.

Într-o analiză pertinentă a stadiului evolutiv al ceramicii produse în Centrul de olari Coșești în anul 1982, etnologa Filofteia Pally releva, printre altele, nivelul necorespunzător „sub aspectul finisajului și chiar al ornamentării (deoarece) vasele nu sânt bine arse, iar «gătirea» lor denotă o oarecare superficialitate”. Dintre „adevărații olari” care „au făcut din creația ceramică o pasiune profesională deplină, perfecțio-

nându-și în timp măiestria artistică”, cercetătoarea cita pe: „Diaconu Gh. Ion, Ene Gheorghe, Zăvoianu Gheorghe, Dobre Mielu și Cristescu Ion” care erau apreciați „atât în comună, cât și în cadrul Festivalului național „Cântarea României””.<sup>1</sup>

Deși filonul de inspirație tradițional exercita, sub aspect morfologic și ornamental, o influență covârșitoare asupra producției ceramice curente, se sesizau, totuși, elemente de particularizare a creațiilor olarilor din Coșești.

„Cel mai stimat olar din comună”, Diaconu Gh. Ion, modela exclusiv „formele tradițional-locale”, incluzând: „oale de moși (încondeiate cu «calea rătăcită»), urcioare cu mânășă (tubulară sau dreaptă), străchini și castroane, «fierturi» (mari, «de mijloacă» și «de puie»), «pârnași», «cațaveici» și «găini», mijloace, «puie», «pășupuie», «boalce», «pășuboaice», oale îmbăierate, cratițe, oale largi de muls și diverse mărimi de ghivece”<sup>2</sup>.

Analizând modalitatea de ornamentare a ceramicii produse de către Diaconu Gh. Ion, autoarea remarca preferința acestuia pentru decoruri geometrice și florale dispuse în zona superioară a vasului. Gama motivelor utilizate era formată din: „șeramboi”, val în colier, spirală, linie dreaptă, flori „picate” și flori”<sup>3</sup>.

Cromatică preferată de meșter includea: „rușala” (culoarea roșie – obținută din oxid de fier), verde (din oxid de cupru), galben brun (din peroxid de mangan), alb (din humă) – produsele chimice fiind procurate, în general, din comerț.

Într-o ierarhizare valorică sui-generis, este menționat un alt olar renumit, Cristescu Ion zis Grindeanu, care, deși era preocupat constant de respectarea formelor ceramice tradiționale, manifesta o extremă receptivitate la „cererea pieții”, creând produse deosebite, prin structura morfologică și destinație, adaptate necesităților cumpărătorilor: servicii de cafea, de vin sau de țuică – ceramică particularizată și prin faptul că era „smălțuită în culori închise, sobre și ornamentată discret cu brăduși sgrafitați”<sup>4</sup>.



Figurine lucrate la Coșești

Mentorul „micilor olari” din Coșești, Ene Gheorghe, se remarca prin perfecțiunea modelării vaselor, dar și prin amplificarea repertoriului ornamental, mai ales, în cazul ulcioarelor „picate” sau al vazelor „cu aplicații în calcio vechio”<sup>5</sup>.

Ceramica miniaturală din Coșești înregistra, la începutul deceniului al nouălea al secolului XX, o etapă semnificativă, superioară valoric, datorită talenților modelatori în lut: Zăvoianu Gheorghe, ale cărui figurine-fluierici întruchipând cerbi, căprioare, cai, căței, șopârle etc. făceau deliciul copiilor în târgurile din zonă sau din diverse localități din țară în care se comercializau, în timp ce olarul Dobre Mielu se

<sup>1</sup> - Filofteia Pally –*Meșteri populari olari din județul Argeș*, în Studii și comunicări, Muzeul Satului și de Artă Populară, București, 1985, nr. 5-6, p. 393- 410.

<sup>2</sup> – *Ibidem*

<sup>3</sup> – *Ibidem*

<sup>4</sup> - *Ibidem*

<sup>5</sup> – *Ibidem*

specializase în confecționarea „*urcioarelor zoomorfe, de o mare expresivitate naturalistă*”<sup>6</sup>.

În cadrul expozițiilor și concursurilor organizate pe plan național, meșteșugarii din centrele de olărit muscelene și argeșene obțineau succese notabile.

Astfel, la Concursul de olărie organizat, la 21 mai 1908, în cadrul Târgului Moșilor din București, se înregistrau, printre participanți, *olari* din județele Argeș și Muscel. Succesul a fost considerabil, întrucât *olarii* erau distinși cu: un premiu I, prin Ion P. Cărlănuș din Golești-Bratia; un premiu II, prin N. D. Banu din Vâlsănești; și trei premii III, prin: Ion I. Simion din Câmpulung-Muscel, C. N. Florea din Curtea de Argeș și **Ion Matei Ene** din Coșești, apreciindu-se unanim acuratețea execuției vaselor de lut și respectarea elementelor tradiționale, sub raport morfologic și decorativ, în realizarea produselor ceramice expuse.

Ierarhizând, cu extremă obiectivitate, valorile autentice, Filofteia Pally constata că „*spre deosebire de olarii menționați, ceilalți produc în limitele unei evidente mediocrități profesionale*”.

Se înregistra, în Coșești, un gen de „diviziune a muncii olarilor”, întrucât „unii dintre ei modelează și «gătesc» vasele, pe care apoi le vând celorlalți olari specializați doar în ardere și desfacere pe piață”<sup>7</sup>.

În Centrul de olari Coșești, se semnala o influență „nedorită” a ceramicii de Corund, prin adoptarea de către localnici a culorii albastre și a amplului decor floral specific centrului harghitean, a cărui concurență „agresivă”, prin „vasele viu colorate și complet smălțuite”, părea imposibil de stăvilit. „*Invazia*” ceramicii de Corund a declanșat reacția salutară a instituțiilor de cultură menite să vegheze la conservarea ceramicii tradiționale argeșene.

Dezvăluirea tainelor ceramicii tradiționale constituie, prin graiul unui renumit meșter olar din Coșești, **Ion Cristescu-Grindeanu**, o profundă mărturie încărcată de autenticitate, care nu se poate regăsi în consemnările docte ale unor specialiști preocupați de relevarea, în esența sa, a acestei ocupații ancestrale.

Cel mai renumit olar în viață de pe valea Râului Doamnei s-a născut la 20 februarie 1924 în comuna Coșești, satul Coșești, județul Argeș. Părinții săi, Gheorghe și Maria, „*olari din tată-n fiu*”, i-au insuflat și acestuia încă de la vârsta de șase ani tainele olăritului.

Școala primară de la Coșești este primul și ultimul ciclu de învățământ pe care Ion Cristescu (Grindeanu) îl absolvă. „*Vremurile din acea vreme nu le-au permis părinților mei să mă dea mai departe la școală*”, spunea cu tristețe în glas sus-numitul. „*Meseria de olar pe care mi-au insuflat-o părinții și bunicii mei, spunea meșterul popular, e parte din viața și a părinților mei și dragostea de muncă, asta care te împlinește, trece în băiat și-n copiii lui și nu se va stinge niciodată în neam!...*”.

Formele vaselor pe care le obține meșterul sunt cele obișnuite, muntenești. Numirile vaselor sunt obișnuite: „gură, buză, sub buză, burți, fund, gât, țâță, mânășă, capac”, iar dintre obiecte cele mai reușite sunt: „strachina, castronul, pârnaia, oala de gătit, urciorul, oțetarul, găina cu capac, dar și călușeii (ofițerii cum le spune meșterul)”.

---

<sup>6</sup> – *Ibidem*

<sup>7</sup> - *Ibidem*

Fiind un meșter vestit în zonă, a fost invitat la diferite târguri din țară să-și expună marfa. S-a bucurat de un real succes, lucru care i-a adus nenumărate premii în obiecte și bani. Astfel, în 1979 obține premiul al III-lea la Festivalul Național „Cântarea României”, iar în anii 1985 și 1986, premiul I la același festival.

La Muzeul Golești ajută la înființarea unui târg al meșterilor populari alături de dna directoare Filofteia Pally, loc unde donează o parte din lucrările sale. Participă la nenumărate târguri din țară unde obține diferite diplome, dar o mulțumire sufletească o are atunci când Muzeul Astra din Sibiu îi organizează o expoziție cu toate lucrările lui pe care i le donează în semn de recunoștință .

În anul 2002, datorită stăruinței sale în munca pe care o exercita, Centrul Județean al Creației Populare îi decernează titlul de „*Cel mai valoros creator dintr-un domeniu specific creației populare*”.

Datorită muncii depuse, Ion Cristescu este remarcat de critici din acest domeniu. Apar astfel articole în revista „Datini”, sub semnătura Corinei Mihăescu, în albumul „Ceramică populară la sfârșit de mileniu”, imagini cu toate obiectele sale, dar și în volumul „Ceramică din Argeș și Muscel” redactat de profesorul Grigore Constantinescu.



Meșterul olar Ion Cristescu

### Tipologia vaselor de lut

Vasele de lut din Coșești se integrează tipologic ceramicii populare din Muntenia.

**Oțetarul** – redus ca dimensiune, în raport cu oțetarul produs la Curtea de Argeș, prezintă un decor sumar din humă albă.

**Urciorul** se particularizează prin silueta sa alungită, „coada” – prin care circulă apa spre „țâță”- fiind fixată între gâtul subțire și proeminența „pântecelui” vasului. Decorul format din motive geometrice simple – realizat pe roată cu „cornul” – este dispus în partea superioară a vasului.

**Pârnaia** – recipientul de lut pentru păstrarea laptelui – este realizată într-o formă specifică, prezentând o supradimensionare spre partea superioară prevăzută cu două toarte opuse; decorul este limitat în această zonă.

**Cratița** – utilizată în prepararea mâncării – este subdimensionată față de pârnaie, „toartele” fiind, uneori, înlocuite cu o coadă plină din lut.

**Oala de gătit** – care are deschiderea „gurii” cvasiegală cu circumferința „fundului” – se numește și „fiertură”, întrucât servește la fierberea mâncării. Capacitatea vasului variază între 4 și 5 litri.

**Oala de Moși** este un vas de capacitate redusă cu o singură „toartă”, fiind, de regulă, folosită în ritualul tradițional al „înrudirii”, cu un „văr de oală” sau, în cazul fetelor nemăritate, cu o „surată de oală”.

**Găina cu capac** se diferențiază morfologic, prin existența celor două toarte aplicate în partea superioară a vasului și, evident, prin „capacul” ținut prevăzută cu un „bumb de apucat”.

**Borcanul** – spre deosebire de alte vase – nu are „gât” și este destinat păstrării alimentelor pentru o perioadă mai îndelungată.

**Oala cu baie** are o „toartă” lată, fixată peste „gură”, și este utilizată în transportarea mâncării, în timpul lucrărilor sezoniere, până la proprietățile deținute în afara gospodăriei.

**Strachina** este un vas cu pereți drepecți și înalți, la care „buza” nu se conturează.

**Ceașca** prezintă pereți drepecți sau rotunjiți, cu fundul plat și gură dreaptă.

**Solnița** are două componente identice, cu fund îngust și gură lărgită, unite printr-un buton de apucat.

**Castronul** – similar, ca formă, străchunii – are o capacitate mult mai mare.

**Tava de copt sub țest** are aspectul unei străchini supradimensionate în diametru, cu pereții reduși în înălțime, care se fixează sub țest, servind, de obicei, la pregătirea fripturilor. Vasul era extrem de solicitat în zona Teleormanului.

**Anafornița** era un vas special, utilizat, în biserici, pentru păstrarea anafurei. Conceput în formă sferică, vasul se compune din două emisfere: cea inferioară destinată „depozitării” anafurei; emisfera superioară prevăzută cu un buton de lut având rol de capac. Actualmente, vasul nu se mai produce în atelierele de olari din zonă, fiind înlocuit cu vase metalice a căror capacitate este mult mai mare.

Decorul - extrem de variat – cuprinde o gamă ornamentală amplă, în care motivele dominante sunt: „brâul” (linia dreaptă); „șerămboiul” sau „șarpele”, linia ondulată fiind asociată, uneori, cu „picături” care o încadrează; „frunza” sau „floarea” imaginând o crenguță de brad prin dispunerea simetrică a liniilor paralele în retragere pe o axă verticală; „strugurele” reprezentat schematic prin cerculețe inegale grupate în jurul unei linii; „picăturile” (punctele) care completează „golurile” în virtutea unei practici îndătinată sub imperiul aceluia „horror vacui” semnalat și în ornamentica ceramicii populare argeșene.

Un motiv care conferă, sub aspect decorativ, o particularitate vaselor de Petrești - „calea rătăcită”, preluat din repertoriul ornamental al „încondeierii ouălor”, este de o remarcabilă plasticitate.

În cazul unor vase de lut (urcioare, pârâni), așa-zisul „câmp ornamental” este delimitat între „buză” și jumătatea superioară a acestora, oalele prezentând, în schimb, un decor dispus pe întreaga lor suprafață exterioară.

Decorarea ceramicii – operațiune efectuată, de regulă, cu humă albă, pe roata în mișcare, implică utilizarea unui instrumentar specific: „cornul”, „feleticul” și „feleșteul” (o pensulă mică din păr de porc). În special, în acest proces de ornamentare a ceramicii produse, sunt antrenate și femeile olarilor din Coșești și Petrești.

Arta lutului presupune trudă grea și nu întâmplător în olăritul popular, femeia a ajuns târziu la roata olarului. Și totuși și în ceramica de Coșești femeile au avut și au un hotărâtor cuvânt de spus. Dintr-o statistică efectuată în satul Petrești, în anii `80, cel mai puternic centru ceramic al comunei, s-a ajuns la concluzia că din 105 familii de olari, în 76 de familii lucrează femeile pe roată. Olăritul se practică și în celelalte sate ale

comunei (Jupânești, Leicești), dar numărul celor care-l practică este mai mic, iar cei care lucrează în majoritate sunt stabiliți aici prin căsătorie.

Cine a avut vreodată șansa de a nimeri în Târgul Moșilor din Pitești, a fost răsplătit cu un spectacol plastic de zile mari. O expoziție în aer liber, care desfată ochiul și îmbogățește spiritul. Mii de vase de ceramică realizate de meșterii din Coșești își revărsau smalțurile și decorurile lor, cu minunate armonii cromatice.

Dialogul cu natura fără margini, dialogul cu oamenii, cu lumea toată, este aspirația dintotdeauna a artei populare și, pe acest fir, arta noastră populară, oglindită în formele și culorile ceramicii din Coșești, izbuteste să ne poarte cu cinste „*dorurile toate*”, adică aspirația de muncă pașnică și de frumusețe pentru toate clipele și ceasurile vieții.

## Perspective

Distrugerea condamnată, în perioada imediat următoare evenimentelor din decembrie 1989, a „*Fabricii de oale*” din Coșești – dotate cu atelier de olar și cuptor de ars oale – a cărei amenajare a implicat eforturi materiale și financiare considerabile, impuse de necesitatea antrenării unui număr sporit de localnici în arta modelării lutului în localitate a determinat – potrivit aprecierii doamnei Elisaveta Tudose, primar al comunei Coșești – o diminuare vizibilă a interesului tinerilor pentru inițierea lor în acest meșteșug tradițional.

Perpetuarea olăritului în zonă impune stabilirea unor măsuri urgente, întrucât se constată o îmbătrânire accentuată a olarilor, precum și o reducere substanțială a numărului celor care mai practică această meserie cu convingerea că a fost și trebuie să rămână o artă autentică.

Dintre aceștia, se remarcă, prin creațiile lor ceramice: Coman Ion, Costăș Elena, Cojocar Gheorghe, Cristescu Ion, Cristescu I. Ion, Dincă Dumitru ș. a. (Coșești); Manoloiu Nicoleta (Jupânești); Bărăscu Dumitru, Diaconu Ion, Dobre Ticuță, Ene Gheorghe, Ene Ion, Găgiu Dumitru, Găgioi Nicușor, Mitu Ion, Oprescu Gheorghe, Ponea Gheorghe ș. a. (Petrești); numărul „*tinerilor olari sub 50 de ani*” reducându-se la 5 (!) – situație îngrijorătoare pentru destinul olăritului din Coșești.

Revitalizarea acestui meșteșug constituie o preocupare susținută a autorităților locale și județene. Astfel în octombrie 2010, Școala Populară de Arte și Meserii din Pitești inaugurează o clasă externă unde s-au înscris 20 de iubitori ai prelucrării lutului. Totodată se preconizează, în acest scop, și reînființarea Cercului de olărit de pe lângă Școala Generală din Petrești (Coșești) și amenajarea unui atelier cu dotările aferente; organizarea unei expoziții permanente de ceramică specifică zonei într-un spațiu afectat special în noul local al Primăriei Coșești; asigurarea unor facilități olarilor în procurarea materialului lemnos necesar arderii vaselor de lut; inițierea unor demersuri oficiale pentru procurarea plumbului din care se prepară smalțul; organizarea periodică a unor târguri, pentru ca piesele ceramice să fie introduse în circuitul comercial și turistic.



## Bibliografie

1. **Butură, Valeriu** – *Etnografia poporului român. Cultura materială*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978.
2. **Constantinescu, Grigore** – *Ceramica din Argeș și Muscel*, Ed. Universității din Pitești, 2001.
3. **Mazilescu, Sorin** – *Monografia comunei Coșești*, Ed. Alean, Pitești, 2006.
4. **Pally, Filofteia** – *Meșteri populari olari din județul Argeș*, în *Studii și comunicări*, Muzeul Satului și de Artă Populară, nr. 5-6, București, 1985.
5. **Pârnuță, Gheorghe, Panaitescu, Dorina** – *Monografia județului Muscel*, Ed. Semne, București, 2001.

## Résumé

L' article se propose de présenter le développement de la poterie dans le milieu rurale de Muscel et les anciennes coutumes conservées dans les villages de potiers. On a réalisé aussi la typologie des produits céramiques mettant en évidence les principaux motifs décoratifs et les modalités d'ornementation. L' auteur trouve la possibilité d'énumérer les actions déployés pour revigorer le métier pratiqués aujourd'hui par un nombre insignifiant des artisans et de présenter les meilleurs potiers qui travaillent dans le village de Coșești.